

# TÁRSASÁGI JOG III.

## AZ EGYES

# TÁRSASÁGI FORMÁK

## **a társasági jog anyagának földolgozása**

- I. Elmélet és történet
- II. Általános szabályok
- **III. Az egyes társasági formák**

## **a mai előadás**

- I. Közkereseti társaság
- II. Betéti társaság
- III. Korlátolt felelősségű társaság
- VI. Részvénytársaság

## Gondolatmenet 2.

### ■ közkereseti társaság (5.000)

- fogalma
- jellemzői
- fölhasználhatósága

### ■ betéti társaság (100.000)

- fogalma
- jellemzői
- fölhasználhatósága

### ■ korlátolt felelősségű társaság (300.000)

- fogalma
- belső és külső jogviszonyai
- szervezete
- fölhasználhatósága: előnyei, hátrányai

### ■ részvénytársaság (4.000 + 100)

- fogalma, alapítása
- belső és külső jogviszonyai
- szervezete
- az nyrt. külön szabályai

# I. Közkereseti társaság 1.

## ■ fogalma

- a társaság tagjai arra vállalnak kötelezettséget, hogy a
  - társaság gazdasági tevékenységének céljára
  - a társaság részére vagyoni hozzájárulást teljesítenek
  - és a társaságnak a társasági vagyon által nem fedezett kötelezettségeiért korlátlanul és egyetemlegesen helytállnak
- a tagok kötelesek vagyoni hozzájárulás szolgáltatására > ezt később növelni vagy kiegészíteni nem kötelesek
- általában a tagok személyesen is közreműködhetnek a társaság tevékenységében, ezért díjazásban is részesülhetnek
- ha a társasági szerződés másként nem rendelkezik, a nyereség és a veszteség a tagok között a vagyoni hozzájárulás arányában oszlik meg
- szervezete: legfőbb szerve: tagok gyűlése (egyszerű vagy minősített többségi döntések), ügyvezetésére: minden tag önállóan jogosult

# I. Közkereseti társaság 2.

## ■ jellemzői

### ■ fogalom

- két vagy több személy
- közös gazdasági tevékenységet folytat
- és ezért közösen felelnek

### ■ felelősség

- korlátlan: a közös vagyona és a magánvagyonra egyaránt kiterjed
- egyetemleges: minden egyes tag az egész tartozásért felel

### ■ tevékenység

- gazdasági vállalkozásra irányul
- és nem csak: koordinációra (fogalmi eleme: a társasági vagyon)

### ■ jogi személyiség: cél, vagyon, szervezet, felelősség

## I. Közkereseti társaság 3.

### ■ **felhasználhatósága** (kb. 5.000)

- bármire vállalkozhat

- mikor érdemes?

- kevés pénzünk van (nincs kötelező tőkeminimum)

- a kockázat nem nagy (hogy a felelősséget korlátozni kelljen)

- a tagok viszonya bizalmi (nehogy „baj legyen” az egyetemlegességből)

## II. Betéti társaság 1.

### ■ fogalma

- tagjai arra vállalnak kötelezettséget, hogy
  - a társaság gazdasági tevékenységének céljára
  - a társaság részére vagyoni hozzájárulást teljesítenek,
  - legalább az egyik tag (a továbbiakban: beltág) vállalja, hogy a társaságnak a társasági vagyon által nem fedezett kötelezettségeiért a többi beltaggal egyetemlegesen köteles helytállni
  - legalább egy másik tag (a továbbiakban: kültág) a társasági kötelezettségekért - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - nem tartozik helytállási kötelezettséggel
- eltérésekkel a kkt szabályait kell rá alkalmazni, pl:
  - kültág nem lehet ügyvezető, a bt. képviselője, cégjegyzője

## II. Betéti társaság 2.

### ■ jellemzői

#### ■ fogalom

- két vagy több személy
- közös gazdasági tevékenységet folytat illetve támogat
- felelősségük eltérő

#### ■ felelősség

- beltág: korlátlan és (a többi beltaggal) egyetemleges
- kültág: betétje mértékében korlátozott  
(cél: üzleti vállalkozás, személyes közreműködés nélkül („és tsa”), korlátozott felelősség mellett)

#### ■ tevékenység

- gazdasági vállalkozásra irányul
- és nem csak koordinációra (fogalmi eleme: a társasági vagyon)

#### ■ jogi személyiség: cél, vagyon, szervezet, felelősség

## II. Betéti társaság 3.

- **felhasználhatósága** (kb. 100.000)
  - bármire vállalkozhat
  - mikor érdemes?
    - valaki részt akar venni
    - valakinek csak pénze van
  - „csendes társaság” (ősiségi törvény: a hitel hiánya)
  - speciális kölcsönszerződés

### III. Korlátolt felelősségű társaság 1.

#### ■ fogalma

- gazdasági társaság, amely előre meghatározott törzsbetétekből álló (min.: 100 eFt) törzstőkével alakul (min.: 3,0 mFt)
- a tag felelőssége: csak törzsbetétének szolgáltatására és a szerződésben meghatározott egyéb személyes vagy vagyoni hozzájárulásra terjed ki, de: a társaság kötelezettségeire nem
- egy tag is alapíthatja (egyszemélyes kft)
- tilos tagokat nyilvános felhívás útján gyűjteni
- törzsbetét – üzletrész: forgalomképes vagyoni értékű jog, de értékpapírt nem lehet kiállítani róla
- a tag: teljesen felel a társasággal szemben vállalt vagyoni szolgáltatásért, de egyáltalán nem felel a hitelezőknek

### III. Korlátolt felelősségű társaság 2.

leggyakoribb (kb. 300.000)

#### ■ előnye

- korlátolt felelősség
- rugalmasság: néhány tagú, családi kisvállalkozás – nagy, tőkeerős szervezet

### III. Korlátolt felelősségű társaság 3.

| elhatárolása                      | az rt-től „fölfelé” és a kkt-tól „lefelé”                                      |
|-----------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------|
| nagyságrend                       | kkt.: legkisebb, legkevésbé tőkeerős                                           |
|                                   | <b>kft.: kisebb, kevésbé tőkeerős</b>                                          |
|                                   | rt.: nagy, tőkeerős                                                            |
| szabályozás                       | kkt.: egyszerű                                                                 |
|                                   | <b>kft.: bonyolultabb</b>                                                      |
|                                   | rt.: bonyolult                                                                 |
| személy- vagy tőkeegyesítő jelleg | kkt.: személyegyesülés, személyes részvétel                                    |
|                                   | <b>kft.: a kettő között: tőkét egyesít, de személyes kapcsolatot is jelent</b> |
|                                   | rt.: tőkeegyesülés, elválik a részvényesek és a menedzsment személye           |

### III. Korlátolt felelősségű társaság 4.

#### ■ **belső és külső jogviszonyai**

##### ■ **belső jogviszony** (a tag és a társaság viszonya)

##### ■ **kötelezettségek**

- vagyoni hozzájárulás szolgáltatása (törzsbetét-minimum: 100 eFt)
- esetleges mellékszolgáltatások teljesítése (ha a társasági szerződésben ki van kötve: kötelező (esetleges díjazás ellenében))
- esetleges pótbefizetések (ha a társasági szerződés följogosítja a taggyűlést: kötelező)

részletesen: a vagyoni hozzájárulás teljesítése

törzsbetét: pénzbeli szolgáltatás és apport (aránya nincs meghatározva)

tőkeminimum: 3,0 mFt: ütemezés:

alapító okirat: ha az apport a törzstőke 50%-a, egészben a társaság rendelkezésére kell bocsátani

cégbejegyzési kérelem benyújtása: minden pénzbeli betét 50%-át a társaság rendelkezésére kell bocsátani +1 év: minden pénzbeli betétet szolgáltatni kell, +2 év: minden apport egészét szolgáltatni kell

### III. Korlátolt felelősségű társaság 5.

- jogosultságok (2)
  - szavazás: főszabályként üzletrész arányában
  - osztalékra (az adózott nyereség felosztható részére) való jogosultság: főszabályként üzletrész arányában

üzletrész:

- alapja: a törzsbetét: bejegyzés után a tag jogainak és a törzstőkéből az őt megillető hányad megtestesítője
- egy tagnak egy üzletrésze lehet
- egy üzletrésznek azonban több tulajdonosa is lehet
- átruházása: a kiválás egyetlen módja, bonyolult elővásárlási rend szerint, sorrendben:
  - tag
  - társaság (saját üzletrész)
  - taggyűlés által kijelölt személy

### III. Korlátolt felelősségű társaság 6.

#### ■ **külső jogviszony** (a társaság: adós, a külső: hitelező)

##### ■ a társaság felelőssége: teljes

■ teljes vagyonával felel a hitelezők felé

##### ■ a tag felelőssége: hiányzik

■ a hitelezőkkel szemben nem felel a társaság tartozásaiért, bár a korlátolt felelősség „áttörhető”: különleges esetekben – csalárd csőd esetén – a tag is felel a hitelezőkkel szemben

a tag a felelőssége ellenben teljes a társasággal szemben:  
törzsbetét, mellékszolgáltatások, pótfizetések

## III. Korlátolt felelősségű társaság 7.

### ■ szervezete

- taggyűlés
- ügyvezetés
- felügyelő bizottság
- könyvvizsgáló

### III. Korlátolt felelősségű társaság 8.

- **taggyűlés:** legfőbb döntéshozó szerv
  - a tagok összességének ügydöntő testülete
  - hatásköre: stratégiai kérdések eldöntése
  - összehívása:
    - évente legalább egyszer
    - ha szükséges
    - biz. esetekben kötelező az összehívása fizetéseképtelenség fenyegetése, kritikus törzstőkecsökkenés)
  - határozatképessége: képviselve: törzstőke legalább 50%-a vagy a leadható szavazatok többsége
  - menete:
    - összehívása: ügyvezető vagy a szavazatok 1/10-ét képviselő tagok az ok és cél megjelölésével
    - székhelyén ülésezik
    - napirend alapján (tagok meghívása – 15 nappal – előbb a napirend közlésével)
    - jegyzőkönyv készül róla

### III. Korlátolt felelősségű társaság 9.

#### ■ **ügyvezetés:**

- a társaság törvényes képviselője
- személye: taggyűlés választja egyszerű többséggel:
  - kijelölt tag
  - több tag: testületi szervként
- feladata:
  - operatív irányítás
  - cégjegyzési jogosultság (önálló vagy együttes)
  - nyilvántartás vezetése a társaság döntéseiről és a tagokról (tagjegyzék)

### III. Korlátolt felelősségű társaság 10.

- **felügyelő bizottság:** a tulajdonosok belső ellenőrző szerve, általános ellenőrző szerv
  - fakultatív
  - kötelező
    - ha – teljes munkaidőben, éves átlagban – 200 fő munkavállalót foglalkoztat
    - ha ezt külön tv – pl.: köztulajdon védelmében vagy a társaság tevékenységére tekintettel – előírja

### III. Korlátolt felelősségű társaság 11.

#### ■ könyvvizsgáló

- fakultatív

- kötelező: ha a számviteli tv előírja

  - a kft. kettős könyvvitelt vezet

  - kivéve, ha éves nettó árbevétele – az előző két év átlagában – a 50 mFt alatt volt

### III. Korlátolt felelősségű társaság 12.

#### ■ **felhasználhatósága: előnyei, hátrányai**

- kis családi vállalkozástól a nagyobb tőkeerejű cégig (300.000)
- tagok: 1 főtől felső határ nincs, gyakorlatilag: 30-50 főnél nem nagyobb
  - oka: a személyhez között szabályozás, nagy taglétszám esetén túl kötött, bürokratikus
- **előny**
  - a tag nem felel a társaság hitelezőjével szemben
  - a tag csak a társasággal szemben felel
  - lehetőség: a szolgáltatott vagyoni hányadtól pozitív irányban eltérő részesedésre
- **hátrány**
  - tőkeminimum
  - a törzsbetét-szolgáltatás szabályai
  - esetleges plusz kötelezettségek

# IV. Részvénytársaság 1.

## ■ Fogalma, alapítása

- gazdasági társaság, amely előre meghatározott számú és névértékű
  - részvényekből (részvényérték minimum: nincs) álló
  - alaptőkével (alaptőke minimum: zrt: 5 mFt, nyrt: 20 mFt.) alakul (Részvényt tilos névérték alatti, lehetséges viszont névérték feletti kibocsátási értéken kibocsátani – a névérték és a kibocsátási érték különbsége az alaptőke feletti vagyonba kerül.)
- a részvényes: részvényt kap
- a részvény:
  - vagyoni hozzájárulás az alaptőkéhez
  - a részvényes jogait és kötelességeit testesíti meg
  - tagsági igazolvány: forgalomra szánt értékpapír
- a tag (részvényes) kötelessége:
  - csak a részvény névértékének (kibocsátási értékének) szolgáltatása
  - nem terjed ki azonban
    - mellékszolgáltatásokra
    - pótbefizetésekre
- azaz: az rt. nem személyegyesülés, hanem tőketársulás
- a tag (részvényes) az rt. hitelezőinek nem felel az rt. tartozásaiért

## IV. Részvénytársaság 2.

- **alapítása:** csak zártkörű, nyilvános rt. nem alapítható
  - alapítás
    - a részvényes: alapító
    - az alapítók maguk közt osztják szét a részvényeket
  - négy fázisú folyamat
    - társasági szerződés (tartalmi és formai kritériumok)
    - a cégbejegyzési kérelem benyújtása a cégbíróshoz
    - cégbírósi döntés – bejegyzés a cégjegyzékbe
    - közzététel a Céglönlönyben
  - tilos tagokat nyilvános felhívás útján gyűjteni (mint a kft. esetében)
  - nyrt.: ha a részvénytársaság bevezette a részvényeit a tőzsdére: a társaság: tőzsdei rt.

## IV. Részvénytársaság 3.

### ■ **belső és külső jogviszonyai**

#### ■ **belső** jogviszonyok (tag – rt.)

##### ■ vagyoni kötelezettség

- vagyoni hozzájárulás szolgáltatása (zrt.: 5 mFt, nyrt.: 20 mFt)
- nincs: személyes közreműködés, pótbefizetési kötelezettség

##### ■ vagyoni jogok

- osztalékjog: az rt. adózott eredményéből, a részvény névértékéhez igazodik
- likvidációs hányadhoz való jog: az rt. feloszlása esetén
- külön jogok az elsőbbségi részvények alapján

##### ■ személyi jogok

- közgyűlési jogok
  - » részvétel
  - » felszólalás
  - » felvilágosítás-kérés
  - » szavazás: a névértékhez igazodik (kiv.: elsőbbségi r.)
- jogsértő határozatokkal szembeni megtámadási jog

## IV. Részvénytársaság 4.

kitérő: a **részvényről**:

- vagyoni hozzájárulás az alaptőkéhez
- a részvényes jogait és kötelességeit testesíti meg
- tagsági igazolvány: forgalomra szánt értékpapír
- részvény: tagsági jogokat megtestesítő, névre szóló, névértékkel rendelkező, forgalomképes értékpapír (magyar jogban egyetlen tagsági jogokról kiállítható értékpapír, a többi értékpapír – kötvény, csekk, váltó – hitelpapír)
- **részvénytípusok**
- **részvényformák**
- **részvényfajták**
- **a forgalomba hozatal időpontja szerinti osztályozás**

## IV. Részvénytársaság 5.

### ■ részvénytípusok

- **bemutatóra szóló:** átadással

- **névre szóló:** forgatmánnyal ruházható át, az rt. részvénykönyvében felsorolva

  - 19. sz.: domináns: bemutatóra szóló

  - ma: domináns: névre szóló

### ■ részvényformák: megjelenési formájuk, előállítási módjuk szerint

- **nyomdai úton előállított**

- **dematerializált:** generált számítástechnikai kód

  - központi értéktárban: értékpapírszámlán elhelyezve

  - átruházása: számlán történő jóváírással

## IV. Részvénytársaság 6.

### ■ **részvényfajták:**

- törzsrészvény: a tagsági jogok „névértékarányos” megtestesítője
- elsőbbségi részvény, többletjogosultságokat adó részvényfajták: osztályai
- speciális részvények

részletesen

### ■ **elsőbbségi részvények:**

- osztalékelsőbbségi (többlet- illetve fix osztalék)
- szavazatelsőbbségi (többlet – max. 10-szeres – szavazati jog, vétójog)
- likvidációs elsőbbségi (az rt. megszűnésekor)
- elővásárlási jogot biztosító
- vezető tisztségviselő – fb-tag – kijelölésére jogosító

(a többletjogok fejében gyakran ellenszolgáltatás pl.: osztalékelsőbbségi, szavazati jog nélkül)

## IV. Részvénytársaság 7.

### ■ speciális részvények

#### ■ dolgozói részvény

- névre szól
- az rt munkavállalóinak ingyenesen vagy kedvezményesen
- az alaptőke – max. 15 %-ig történő – felemelésével
- korlátozottan forgalomképes: csak a társ. munkavállalóira, nyugdíjasaira vagy az rt-re ruházható át

#### ■ kamatozó részvény

- osztalék mellett plusz az adózott jövedelemből kamatra is jogosít
- max.: az alaptőke 15 %-ig

#### ■ visszaváltható részvény

- névre szól
- az alaptőke feletti vagyonból, az alaptőke max.: 10%-áig
- magát az rt-t illeti meg a vételi vagy részvényeladási jog

#### ■ + saját részvény

- az rt. a saját részvényeinek tulajdonosa
- összvolumene max.: alaptőke 25%-a
- közgyűlési határozat alapján
- szavazati joggal nem jár
- osztaléka megoszlik a többi részvényes között

## IV. Részvénytársaság 8.

### ■ a forgalomba hozatal időpontja szerint

#### ■ részvényutalvány

- nem valódi értékpapír
- tanúsítvány: rt cégbejegyzése előtt kapja a részvényes az általa befizetett vagyoni hozzájárulásról

#### ■ ideiglenes részvény

- rt-t már bejegyezték a cégjegyzékbe
- de teljes alaptőkéjét még nem fizették ki

#### ■ végleges részvény

- a teljes alaptőke biztosítása után váltja föl az ideiglenes részvényt

- **külső jogviszony:** a társaság: adós, a külső: hitelező
- az rt. felelőssége: teljes vagyonnal teljes felelősség a hitelezőkkel szemben
- a tag felelősség ellenben csak az rt.-vel szemben áll fenn, a hitelezőkkel szemben nem

## IV. Részvénytársaság 11.

### ■ szervezete

- közgyűlés: a legfőbb döntéshozó szerv, a részvényesek összessége
- ügyvezetés: igazgatóság (min. 3 tag)
  - tagjait: a közgyűlés választja (külsők – belsők)
  - elnökét: maga választja
  - zrt.: vezérigazgató (egyszemélyes is lehet tehát)
- felügyelő bizottság: kötelező
- könyvvizsgáló: nyrt-ben kötelező

## IV. Részvénytársaság 12.

- **az nyrt. külön szabályai:** zrt. szabályai: eltérésekkel és többletrendeletekkel
  - részvényei
    - csak dematerializált részvények
    - elsőbbségi részvények főszabályként nem kombinálhatók
    - szavazatsőbbségi részvények korlátozása
  - részvényeseinek jogai
    - alapszabály meghatározhatja az egy részvényes által gyakorolható szavazati jog legmagasabb mértékét
    - kollektív kisebbségi jogok mértéke: nem 5, hanem 1 %
  - szervezete
    - közgyűlés: hatásköre szélesebb, nyilvánossága magasabb (ülés nélkül nem határozhat)
    - ügyvezetés: alapszabály lehetősége: igazgatótanács = Board-rendszer: 6-11 tag, ügyvezetés és ellenőrzés egyszerre
    - felügyelőbizottságban kötelező: 3 tagú auditbizottság választása